

Ο Συνήγορος του Πολίτη και τα φαινόμενα αυθαιρεσίας

Τι είναι και τι (έχει) κάνει ο Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας

Του **Ανδρέα Ποττάκη (*)**

Η αποστολή των σωμάτων ασφαλείας σε μία φιλελεύθερη πολιτεία και κοινωνία είναι συνυφασμένη με την προστασία των πολιτών. Ωστόσο, περιστατικά αυθαιρεσίας υπήρχαν και θα υπάρχουν. Γι' αυτό, η πλήρης, ενδελεχής και απολύτως τεκμηριωμένη πειθαρχική διερεύνησή τους αποτελεί σημαντικό διακύβευμα για το κράτος δικαίου στη χώρα μας. Με το νόμο 4443/2016, η κυβέρνηση πρότεινε και η Βουλή ψήφισε τη συγκρότηση στην Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας (Ε.ΜΗ.ΔΙ.ΠΑ).

Η αποστολή του Συνηγόρου είναι κρίσιμη. Οφείλει να διασφαλίζει:

- Την τήρηση της νομιμότητας και τον σεβασμό των ουσιαστικών και δικονομικών εγγυήσεων πλήρους και εμπειριστατωμένης έρευνας,
- Την θεμελίωση των πειθαρχικών κατηγοριών, και άρα την αποφυγή διάτρητων κατηγορητηρίων και διαδικασιών, που μπορούν να οδηγήσουν είτε σε απαλλαγές ενόχων, είτε σε καταδίκες της χώρας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Την προστασία των δικαιωμάτων θυμάτων και ελεγχόμενων,
- Τον έλεγχο κάθε περιστατικού, και άρα την επιβεβλημένη για κάθε κράτος δικαίου λογοδοσία,
- Την διαφάνεια της διαδικασίας.

Πρόκειται για κορυφαία προτάγματα κάθε δημοκρατικής πολιτείας και για απαιτήσεις μιας ανοικτής, φιλελεύθερης κοινωνίας.

Ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Μηχανισμού, ο Συνήγορος ανέδειξε προβλήματα και ελλείψεις στον τρόπο διενέργειας πειθαρχικών ερευνών και διατύπωσε σειρά προτάσεων τόσο για την βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου διενέργειας του πειθαρχικού ελέγχου όσο και για την αναβάθμιση της δικής του ουσιαστικής και αποτελεσματικής λειτουργίας. Οι προτάσεις αυτές, σχεδόν στο σύνολό τους, έγιναν δεκτές από τη κυβέρνηση: Με προεδρικό διάταγμα της παραμονής Πρωτοχρονιάς 2020 τροποποιήθηκε το πειθαρχικό δίκαιο της ΕΛ.ΑΣ., με ενσωμάτωση των προτάσεων του Συνηγόρου, ενώ με τον ν. 4662/2020 δόθηκαν στον Μηχανισμό ουσιαστικές εξουσίες προανακριτικού οργάνου.

Τι έχει καταφέρει, λοιπόν, μέχρι σήμερα ο Συνήγορος του Πολίτη ως Ε.ΜΗ.ΔΙ.ΠΑ;

-Αναπομπή περίπου των μισών από τις (εκατοντάδες) περαιωθείσες έρευνες που επόπτευσε, προς συμπλήρωση, διόρθωση, επαναξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων, επανεκτίμηση αιτιολογικού και διατακτικού, τήρηση ουσιαστικών, δικονομικών και διαδικαστικών εγγυήσεων.

-Ένα θεσμικό πλαίσιο για πειθαρχικό έλεγχο της ΕΛ.ΑΣ. που είναι εναρμονισμένο με τις επιταγές του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΕΔΔΑ

-Για πρώτη φορά στη χώρα μας, διαφάνεια, μέσα από τις εκθέσεις του, για το επίπεδο των ερευνών και για παρεκκλίσεις από ουσιαστικούς, διαδικαστικούς και δικονομικούς κανόνες.

Η διαρκώς αυξανόμενη ροή υποθέσεων στον Ε.ΜΗ.ΔΙ.ΠΑ., ως σύνολο (αύξηση 25% περίπου το 2020 σε σχέση με τη προηγούμενη χρονιά), όσο και όσων υποβάλλονται από την ΕΛ.ΑΣ (αύξηση 20% περίπου το 2020 σε σχέση με τη προηγούμενη χρονιά) αλλά και όσων καταγγέλλονται από τους πολίτες (αύξηση 75% περίπου το 2020 σε σχέση με τη προηγούμενη χρονιά) καταδεικνύουν, ότι η συμβολή του Συνηγόρου αναγνωρίζεται τόσο από την ίδια την ΕΛ.ΑΣ όσο και από την κοινωνία.

(*) Ο Ανδρέας Ποττάκης είναι ο Συνήγορος του Πολίτη.